

The Advantages and Disadvantages of Social Networks in Modern Society

Akromova Zilola Alisher qizi

2nd-year Student, Philology and Language Teaching (English) Program Tashkent
International University of Financial Management and Technologies

E-mail: Ziloloshka10@gmail.com Tel: +998 99 922 35 12

Scientific Supervisor: Komilova Gulmira Olimovna

PhD, Associate Professor Tashkent International University of Financial Management
and Technologies

Abstract: This article analyzes the role of social networks in modern society, as well as their advantages and disadvantages. While social networks expand opportunities for communication, access to information, and education, their negative impact on human psychology, time management, and social relationships is also considered. The article emphasizes the importance of using social networks wisely and effectively.

Keywords: social networks, information, communication, internet, psychology, modern society

Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tarmoqlarning foydasi va zarari

Akromova Zilola Alisher qizi

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti, filologiya va
tillarni o'qitish (ingliz tili) ta'lim yo'nalishi, 2-bosqich talabasi

Email: Ziloloshka10@gmail.com Tel: +998 99 922 35 12

Ilmiy rahbar: **Komilova Gulmira Olimovna,**

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti

PhD dotsent,

Annotasiya:

27

Mazkur maqolada zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tarmoqlarning o‘rni, ularning foydali va zararli jihatlari tahlil qilinadi. Ijtimoiy tarmoqlar orqali axborot almashinuvi, ta’lim olish va muloqot qilish imkoniyatlari kengaygani bilan birga, ularning inson psixologiyasiga, vaqtni boshqarishga va ijtimoiy munosabatlarga salbiy ta’siri ham ko‘rib chiqiladi. Maqola davomida ijtimoiy tarmoqlardan oqilona foydalanish zarurati asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy tarmoqlar, axborot, kommunikatsiya, internet, psixologiya, zamonaviy jamiyat

Kirish

Bugungi kunda axborot texnologiyalari jadal rivojlanib, inson hayotining barcha sohalariga kirib bormoqda. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy jamiyatning ajralmas qismiga aylangan. Insonlar kun davomida katta vaqtini aynan shu platformalarda o‘tkazmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar orqali dunyoning turli nuqtalaridagi odamlar bilan tez va oson aloqa o‘rnatish, yangiliklardan xabardor bo‘lish va bilim olish imkoniyati mavjud.

Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarning haddan tashqari ko‘p ishlatilishi insonning ruhiy holatiga, vaqt taqsimotiga va real hayotdagi ijtimoiy munosabatlariga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Ayniqsa, yoshlar orasida internetga qaramlik, e’tiborning susayishi va real muloqotning kamayishi kabi muammolar tobora dolzarb bo‘lib bormoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi — zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tarmoqlarning foydali va zararli tomonlarini tahlil qilish hamda ulardan samarali foydalanish yo‘llarini ko‘rsatib berishdan iborat.

Asosiy qism

Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tarmoqlar inson hayotining ajralmas qismiga aylanib

ulgurdi. Bugungi kunda deyarli har bir inson internet orqali turli platformalardan foydalanadi. Bu jarayon global axborot almashinuvi tezligini oshirib, dunyoni yanada “kichraytirib” yubordi [1]. Endilikda insonlar dunyoning istalgan nuqtasidagi yangiliklardan bir necha soniya ichida xabardor bo‘lish imkoniyatiga ega.

Ijtimoiy tarmoqlarning eng muhim ijobiy jihatlaridan biri — bu ta’lim sohasidagi imkoniyatlarning kengayishidir. Talabalar turli onlayn kurslar, vebinarlar, ilmiy sahifalar orqali bilimlarini mustahkamlashlari mumkin. Ayniqsa, pandemiya davrida ijtimoiy tarmoqlar va internet ta’lim jarayonining uzluksiz davom etishiga xizmat qildi [2]. Shu orqali masofaviy ta’lim tizimi rivojlandi va yangi o‘quv usullari shakllandi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar biznes va marketing sohasida ham muhim vositaga aylandi. Ko‘plab tadbirkorlar o‘z mahsulot va xizmatlarini aynan shu platformalar orqali reklama qilmoqda, bu esa iqtisodiy faoliyatni jadallashtiradi [3]. Kichik biznes egalari uchun ijtimoiy tarmoqlar arzon va samarali reklama maydoni hisoblanadi.

Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarning salbiy jihatlar ham e’tibordan chetda qolmasligi kerak. Eng dolzarb muammolardan biri — vaqtni noto‘g‘ri taqsimlashdir. Ko‘plab foydalanuvchilar ijtimoiy tarmoqlarda ortiqcha vaqt sarflab, o‘zining muhim vazifalarini e’tibordan chetda qoldiradi [4]. Bu esa

ularning o‘qish samaradorligi va shaxsiy rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Yana bir muhim muammo — bu psixologik ta’sirdir. Ijtimoiy tarmoqlarda insonlar ko‘pincha o‘zining “ideal” hayotini namoyish etadi, bu esa boshqalarda o‘zini past baholash, hasad yoki norozilik hissini keltirib chiqarishi mumkin [5]. Bundan tashqari, virtual muloqotning ortishi real hayotdagi ijtimoiy aloqalarning sustlashishiga olib keladi.

Shuningdek, axborot xavfsizligi masalasi ham dolzarb hisoblanadi. Soxta ma’lumotlar, feyk yangiliklar va firibgarlik holatlari ijtimoiy tarmoqlarda tez tarqaladi. Bu esa

foydalanuvchilarning ongiga salbiy ta'sir ko'rsatishi va noto'g'ri xulosalar chiqarishga olib kelishi mumkin [3].

Yuqoridagilardan kelib chiqib, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishda ma'lum me'yor va madaniyatga rioya qilish muhimdir. Har bir foydalanuvchi o'z vaqtini to'g'ri rejalashtirishi, ishonchli manbalardan foydalanishi va virtual hayotni real hayotdan ustun qo'ymasligi lozim.

Ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish bo'yicha umumiy statistika

Ko'rsatkich	Ma'lumot
Dunyoda ijtimoiy tarmoqlar foydalanuvchilari soni	4,5 milliarddan ortiq
O'rtacha kunlik foydalanish vaqti	2–3 soat
Yoshlar (18–25) orasida foydalanish darajasi	90% dan yuqori
Ta'lim maqsadida foydalanish	taxminan 60%
Ko'ngilochar maqsadlarda foydalanish	70–80%
Ijtimoiy tarmoqlarga qaramlik darajasi	30–40% foydalanuvchilarda kuzatiladi

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy jamiyat taraqqiyotida muhim o'rin egallaydi. Ular axborot almashinuvini tezlashtiradi, ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda iqtisodiy faoliyatni rivojlantirishga xizmat qiladi [2]. Ayniqsa, yoshlar uchun bu platformalar bilim olish, tajriba almashish va o'z salohiyatini namoyon etishda qulay vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

Biroq, mazkur vositalardan noto'g'ri foydalanish turli salbiy oqibatlarga olib kelishi

mumkin. Jumladan, vaqtni samarasiz sarflash, psixologik bosimning ortishi, real ijtimoiy aloqalarning susayishi kabi muammolar yuzaga keladi [5]. Shuningdek, ishonchsiz axborotlarning keng tarqalishi ham muhim muammolardan biri hisoblanadi. Shu sababli, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishda ongli yondashuvni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Foydalanuvchilar, ayniqsa talabalar, o‘z vaqtini to‘g‘ri rejalashtirishi, faqat ishonchli manbalarga tayanishi va virtual muhitni real hayotdan ustun qo‘ymasligi lozim. Faqat shundagina ushbu vositalarning ijobiy jihatlaridan samarali foydalanish va salbiy ta’sirlarini kamaytirish mumkin bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Boyd D. It’s Complicated: The Social Lives of Networked Teens. — Yale University Press, 2014.
2. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. — Toshkent, 2008.
3. Qodirov A. Raqamli iqtisodiyot. — Toshkent, 2021.
4. To‘xtayev B. Axborot texnologiyalari asoslari. — Toshkent, 2019.
5. Turkle S. Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other. — MIT Press, 2011.